

Spis treści

RENEZANS	7
Wprowadzenie	8
Renesansowi humaniści	8
Sztuka i architektura renesansu	11
1. Człowiek renesansu	14
Jan Kochanowski, <i>Pieśń XIX, Księgi wtóre</i>	16
<i>Pieśń XXIV, Księgi wtóre</i>	18
Fraszki Jana Kochanowskiego. Przypomnienie wiadomości	19
Komentarz: Waclaw Borowy, <i>Kamienne rękawiczki</i>	20
2. Odkrycie świata i boje o renesans	22
Jan Kochanowski, <i>Hymn</i>	25
<i>Pieśń II, Księgi pierwsze</i>	26
<i>Psalm 8</i>	28
<i>Psalm 47</i>	29
François Rabelais, <i>Gargantua i Pantagruel</i> (fragmenty)	30
Komentarz: Tzvetan Todorov, <i>[Dlaczego Ameryka, a nie Kolumbia?]</i>	37
3. W teatrze życia codziennego – miłość i małżeństwo	39
Giovanni Boccaccio, <i>Sokół</i> (fragmenty)	41
Jan Kochanowski, <i>Pieśń świętojańska o Sobótce</i> (fragment)	45
Komentarz: Margaret L. King, <i>Renesansowe małżeństwo</i> (fragmenty)	47
4. Jestem człowiekiem, jestem obywatelem	49
Piotr Skarga, <i>Kazania sejmowe</i> (fragment)	51
Piotr Skarga, <i>Żyoty świętych</i> (fragmenty)	52
Jan Kochanowski, <i>Odprawa posłów greckich</i>	
Przewodnik po lekturze	56
Fragmenty	58
Jan Kochanowski, <i>Pieśń V, Księgi wtóre</i>	63
<i>Pieśń XII, Księgi wtóre</i>	64
Komentarz: Stephen Greenblatt, <i>Utopia i wiara</i> (fragmenty)	65
5. Kryzys renesansu	67
Michel de Montaigne, <i>Próby</i> (fragmenty)	67
Jan Kochanowski, <i>Pieśń IX, Księgi pierwsze</i>	70
<i>Pieśń IX, Księgi wtóre</i>	72
<i>Psalm 13</i>	73
<i>Treny</i>	
<i>Tren IX</i>	73
<i>Tren X</i>	75
<i>Tren XI</i>	76
Przykładowa interpretacja: <i>Tren XI</i>	77
<i>Tren XIX albo Sen</i>	79

Komentarz: Janusz Pelc, [Czym są „Treny”?]	84
Lektury dla ciekawych	85
DIALOGI Z TRADYCJĄ	86
Julian Tuwim, <i>Rzecz Czarnoleska</i>	86
Jarosław Iwaszkiewicz, *** (<i>Pogoda lasu niechaj będzie z tobą</i>)	86
Władysław Broniewski, <i>Firanka</i>	88
Jak mówić i pisać pięknie oraz przekonująco? Retoryka, czyli sztuka wymowy	89
BAROK	95
Wprowadzenie	96
1. Człowiek wobec nieskończoności	99
Mikołaj Sęp Szarzyński, <i>Sonet I. O krótkości i niepewności na świecie żywota człowieka</i>	99
<i>Sonet II. Na one słowa Jopowe: „Homo natus de muliere, brevis vivens tempore etc.”</i>	102
<i>Sonet IV. O wojnie naszej, którą wiedzimy z szatanem, światem i ciałem</i>	103
Daniel Naborowski, <i>Krótkość żywota</i>	104
William Szekspir, <i>Hamlet</i>	
Przewodnik po lekturze	106
Fragment	108
Miguel de Cervantes Saavedra, <i>Przemysłny szlachcic Don Kichote z Mancy</i>	
Przewodnik po lekturze	110
Fragment	111
Komentarz: W.H. Auden, „ <i>Hamlet</i> ” – <i>dzieło doskonałe?</i> (fragmenty)	113
2. W barokowym teatrze świata	115
William Szekspir, <i>Makbet</i> (fragmenty)	
Przewodnik po lekturze	116
Fragment	117
Pedro Calderon de la Barca, <i>Życie jest snem</i>	
Przewodnik po lekturze	121
Fragment	123
Molier, <i>Skąpiec</i>	
Przewodnik po lekturze	126
Fragment	128
Komentarz: Alfred Harbage, <i>Posłowie do „Makbeta”</i> (fragmenty)	132
3. Dwie miłości – Bóg i świat	133
Mikołaj Sęp Szarzyński, <i>Sonet V. O nietrwalej miłości rzeczy świata tego</i>	134
Daniel Naborowski, <i>Na oczy królowny angielskiej</i>	135
William Szekspir, <i>Romeo i Julia</i>	
Przewodnik po lekturze	137
Fragment	138

Jan Andrzej Morsztyn, <i>O swej pannie</i>	143
<i>Do trupa</i>	144
Komentarz: Umberto Eco, <i>Luneta Arystotelesowska</i> (fragmenty)	148
4. W kręgu sarmatyzmu	150
Sztuka sarmacka	151
Jan Chryzostom Pasek, <i>Pamiętniki</i> (fragmenty).....	152 U
Komentarz: Janusz Tazbir, [<i>Na styku kultur i systemów politycznych</i>]	156
Lektury dla ciekawych	157

DIALOGI Z TRADYCJĄ

Zbigniew Herbert, <i>Tren Fortynbrasa</i>	158
Stanisław Grochowiak, <i>Lekcja anatomii (Rembrandta)</i>	159
Witold Maj, <i>Et in Arcadia ego</i>	161
Ernest Bryll, <i>Portret sarmacki</i>	162
Dlaczego ku chwale ojczyzny służono <i>per nexum sanguinis</i>, a nie „z powodu więzów krwi”? Stylizacja i makaronizacja	163

OŚWIECENIE

Wprowadzenie	166
1. Czas rozumu	171
Wielka trójka francuskiego oświecenia	172
Wolter, <i>Kandyd, czyli optymizm</i> (fragmenty).....	173 U
Adam Naruszewicz, <i>Balon</i>	180 U
Ignacy Krasicki, <i>Hymn do miłości ojczyzny</i>	182
Klasycyzm w sztuce oświecenia	183
Ignacy Krasicki, <i>Pijaństwo</i>	184
Zona modna Ignacego Krasickiego. Przypomnienie wiadomości	186
Ignacy Krasicki, <i>Do króla</i>	188
Komentarz: Paul Hazard, <i>Kryzys świadomości europejskiej</i> (fragmenty)	191
Wielką czy małą literą? Zawilości ortograficzne	192
2. Czucie i wiara	198
Rokoko	200
Franciszek Karpiński, <i>Do Justyny. Tęsknoś na wiosnę</i>	201 U
<i>Przypomnienie dawnej miłości</i>	202
<i>Laura i Filon</i> (fragmenty).....	203
<i>Pieśń o narodzeniu Pańskim</i>	206
Komentarz: Teresa Kostkiewiczowa, [<i>Motywy i tematy literatury sentymentalnej</i>]	207
Pieśń Legionów Polskich we Włoszech Józefa Wybickiego. Przypomnienie wiadomości	208
Lektury dla ciekawych	209

DIALOGI Z TRADYCJĄ

Mieczysław Jastrun, <i>Pijaństwo</i> (fragmenty)	210
Czesław Miłosz, <i>Piosenka pasterska</i>	211
Dlaczego czasem pisano odmiennie o tych samych sprawach? Język i styl różnych epok	212
Indeks rzeczowy	217
Indeks osób i utworów	220